

Brutalno postopanje policije v Westmorelandu

Policija se je obnašala tako brutalno, da so očitno se komaj zdržali, da jim ni zavržla kri vprico takih prizorov. — Dva zastopnika pittsburske družnice Unije za ameriške civilne svobodščine aretirana.

Greensburg, Pa. — Štirje člani državne policije so se zakadili v vrsto piketov pri premogovniku Belmont, lastnika Pittsburgh Coal kompanije, kakor da so obsedeni.

V premogovniku so pričeli zopet delati s peščico ljudi v minutom tednu. Rudarji so se odločili, da piketirajo ta premogovnik in tako doženejo, ako ima policija po zakonu pravico razganjati mirne pikete v okraju Westmorelandu. Pobjitji rudarje s količji na tla in metati mednje solzavice. Prejtnji večer je bila brzjavka poslana policijskemu kapitanu: "Nam se je svetovalo, da se migno piketirja v White Valleyju. Naši zastopniki bodo navzoči. Ako se bo s pretepanjem ustrahovalo mirne pikete, tedaj bodo prpti krilcem takoj vložene odškodninske tožbe", se je glasila brzjavka.

Ko so državni policaji prijezdili do vrste piketov, je njih lastnik vprašal, kaj imajo piketi opraviti s to organizacijo in jim je ukazal, da se naj razidejo. Policija za njim je pa pripravila svoje količke. Ko je Minerich izjavil, da je piketiralec legalno in ni del doli s cene, kjer so vsi piketi v vrsti po dva in dva, je policija zajela mednje. Eden policajev je pa začel udrihati po Minerichu in ga pobiti na tla. Ko je Minerich padel, je drugi policaj jahal prek njega. Veliko drugih piketov je bilo tepenih s količki.

Woltman se je približal častniku, ki je zapovedoval četici policajev, da govori z njim, toda srečal je količke. Eden njegovih tovarišev, ki je fotografiral, kako je policija pretepal pike s količki je bil zagrabljen in vlečen prek ceste in izročen George Uleryju, članu "železne in premogovne" policije. Fotograf je stal mirno zadržan na mostu, dokler ni policaj štev. 40 jahal s svojim konjem na mostov prodajalne.

John Rupnik, lastnik prodajalne in njegove hčere so kričale, da naj policaj gre doli z njih lastnine. Rupnikova žena je postala histerična, ko je videla brutalno pretepanje s količkom. Oba aretirana je odgnala "železna in premogovna policija". V petnajst minutah se je policija zopet vrnila z njima in ju izročila državnim policajem. Ti so ju pa odgnali v okrajno ječo v Greensburgu. Dozdaj se že ni izvedelo, kaj ju je državna policija obtožila.

Ta divjaški napad policije na mirne pikete ni bil izvršen na Kitajskem, kjer divja državljanska vojna, ampak zgodilo se je v državi Pennsylvania, v kateri je bil v pretečenem letu izvoljen senator, katerega je zvezni senat odklonil svojim članom.

Delavci prebudite se politično in rabite svoje glasovnice v svojo korist in ne v interesu svojih gospodarjev, če ne, ne morete od državne policije pričakovati drugega kot sirovost in neotesanost.

Sneg pokrili Avstrijo. Dunaj, 11. maja. — V zadnji noči je debel sneg pokrili vso južno Avstrijo. Ceste so tako zametene, da je promet ustavljen. Proti jutru se je zjasnilo in oster mraz je pokončal letošnjo letino sadja. Sadno drevje je bilo že v cvetju.

Smith dobi \$103,000 in potrošil \$92,000

Iz svojega žepa ni dal nič; kapitalisti financirajo kampanjo demokratskega kandidata.

New York. — Newyorški guverner Al Smith, kandidat za predsedniško nominacijo demokratske stranke, je do danes prejel največ denarnih prispevkov med vsemi kandidati v letošnji kampanji. To je razvidno iz poročila, ki sta ga dala v četrtek on sam in njegov kampanjski upravitelj George R. Van Namee senatnemu pododseku v hotelu Commodore, kjer sta bila zaslišana.

Smith je dejal, da osebno ni prejel ničesar niti ni dal enega dolarja in da vse račune o njegovem volilnem fondu vodi upravitelj Namee. Ta pa je povedal, da je do tega dne prišlo v fond \$103,000 in doslej je bilo izdanih za kampanjo okrog \$92,000.

Senatorji so hoteli vedeti, kdo je dal ta denar in Namee je izjavil, da največje vso to je do danes prispeval milijonar in pogodbnik William F. Kenney, namreč \$70,000. Po dolgem izpraševanju je Namee priznal, da je Kenney kot kontraktor dobil "nekaj naročil" za javna dela države New York. Namee je tudi član državne komisije za javna dela.

Drugi prispevalci Smithovega volilnega sklada so: Herbert Lehman je dal \$10,000; William Todd, ladjedelniški magnat v Brooklynu, \$5000; James J. Rioridan, glava United States Trucking Co., \$5000; Robert F. Dowling, glava City Investing kompanije, \$2500; George G. Battle \$1000, James W. Gerard \$2000, Harry Morgenthau \$1000 in nekaj drugih z manjšimi vsotami. To znači, da Smithovo kampanjo financirajo sami kapitalisti.

Glede izdatkov je Van Namee poročal, da je bilo \$41,500 v Kalifornijo, kjer je bilo treba poraziti Reeda in Wifaha, ostalih \$50,000 pa v razne druge države.

Washington, D. C. — Senator Cutting iz Nove Mehike je 10. t. m. predložil v senatu, da noben predsedniški kandidat ne sme potrošiti v nobeni državi več kot \$10,000 in skupaj ne več kot \$480,000 za svojo kampanjo. V 30 dneh pred volitvami ne sme nobena oseba prispevati več kot \$10,000 in v zadnjih petnajstih dneh kampanje največ \$5000.

Nikolaj Car oproščen na sodišču.

Duluth, Minn. — Nikolaj Car, ki je bil obtožen, da je na pravoslavni božič 8. jan. t. l. v ustanovljanju Julije Todorovich, Oliver, Wis., zakljal policaja Louis Williija in Leo Gutowskija, je bil na predlog distriktnega pravdnika James R. Hileja oproščen krivde umorov.

V sodniški obravnavi pred dvema mesecema so porotniki Cara spoznali nekrivim umora Leo Gutowskija, ker je Car dokazal, da je bil umor izvršen v samobranu. Sedaj je bil pa oproščen tudi krivde umora policaja Williija.

Car pa še ni popolnoma prost. Proti njemu je še obtožba radi kršitve prohibicijskega zakona. Obravnava radi tega prestopka se bo vršila v juliju.

Poskus, da se Cara deportira, je bil brezuspešen. Zvezni izselilniški uradnik je odločil, da ker je Car že imel prvi papir in je vložil prošnjo za drugi državljanski papir, se ne more uvesti postopanje za deportacijo.

Truplo moškega najdeno v kanalu.

Chicago. — Truplo neznanega, okrog 60 let starega moškega, okrog 60 let starega moškega, je bilo v četrtek večer najdeno v kanalu v bližini Central Park ulice.

ZAMORENI LOČENI V UNI-JAN NA JUGU

Delavstvo se pa mora organizirati brez razlike na spol, narodnost, plemo in vero, da se delavski organizacije uspešne. — Na jugu pa prevladuje še vedno stare tradicije.

Jacksonville, Fla. — Dasiravno organizirano delavstvo uči in priporoča, da se mora delavstvo organizirati brez razlike na spol, narodnost, plemo, polit in vero, vsoeno se to ne godi v južnih državah. Belopoltni delavci na jugu še vedno priporočajo, da se belopoltni delavci organizirajo v unijah za belopoltno delavce, zamorski delavci pa v unijah za zamorske delavce. To dejstvo kaže, kako močno so plemenske tradicije v južnih državah, dasiravno je več kot pol stoletja že minilo po državljanski vojni in proglasitvi zamorskih sužnjev svobodnim državljanom. Priporočanje je še število zamorskih delavcev, katerim je veliko bolj všeč, da se zamorski delavci organizirajo posebej v unijah zamorskih delavcev, mesto skupaj z belopoltnimi delavci. Ampak zdi se, da ta pojav veliko bolj prihaja iz izkušenj z belopoltnimi delavci, kot iz prošne volje.

Belopoltni delavski voditelji navajajo sedva različne vzroke, zakaj žele, da se zamorski delavci organizirajo v unijah zamorskih delavcev. Neki odbornik Centralne delavske unije v Winston-Salemu, meni, da bi bilo splošno občinstvo veliko bolj sovražno delavskim strokovnim organizacijam, ako bi bili belopoltni in zamorski delavci organizirani skupaj v eni uniji. Neki drugi belopoltni vodja pa meni, da zamorski delavci potrebujejo še veliko pomoči v vodstvu delavskih strokovnih organizacij, za to je potrebno ločeno delavsko gibanje. Drugi pa pravijo, da so belopoltni in zamorski delavci bolj razumejo med seboj, ako je vsaka polit organizirana zase.

Mešane lokalne organizacije se ustanovljajo tam, kjer lokalna delavska politika to zahteva in ako niso južne tradicije preveč nasprotne takim mešanim lokalnim organizacijam. Socijalna enakost je zelo delikatno vprašanje na jugu in belopoltni delavski voditelji se ga dotikajo zelo previdno.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

Soprog zakljal ženo, nato izvršil samomor.

Chicago, Ill. — Charles Morgan, 35 let star zamorec, in njegova soproga, stara 26 let, sta živela v večnem prepripi. Denarja za zakonako ločitev ni bilo in nosila sta zakonako breme, dokler ni prišlo do katastrofe v zakonskem življenju. Nastal je zopet prepripi. Morgan je zagrabil kuhinjski nož in ga zasačil v svojo ženo. Opazivši in zavedši se, kaj je storil, je Morgan izpil stekleničico strupa in mu podlegel. Njegova soproga najbrž podleže globoki rani.

Ubegla dečka prijela.

Chicago. — Alton Savin, star 18 let, in Frank Bursley, 19 let, ki sta v nedeljo ušla iz državne pobojskevalnice, Iona, Mich., sta bila prijeta in aretirana blizu postaje nadulčne železnice na Wilson ave. Dečka je spoznal aretiral detektiv John Stapleton.

Poštnina zračne pošte znižana.

Washington, D. C. — Kongres je znižal pošto pristojbino zračne pošte od 10c na 5c za unčo teže. Znižanje je zdaj pred predsednikom, da ga odobri ali zavrne.

Japonci okupirali Tsinan; Kitajci poginani v bog

Veliko število mrtvih na obeh straneh! Japonci razstrelili staro obzidje in razdejali velik del mesta. Bojevanje prenehalo.

Šangaj, 11. maja. — Nacionalistična vlada priznava danes v uradnem poročilu, da so japonci čete osvojile Tsinan, glavno mesto province Šantung. Mesto je bilo okupirano snoti po strahovitim japonskem bombardiranju starega kitajskega dela mesta, ki je bil obdan z idom. Japonci so razstrelili obzidje z dinamitom v dveh ali treh krajih; veliko število hiš je v razvalinah in številno mrtvih je ogromno na obeh straneh, kajti kitajske kumintangske čete so arditno branile svoj teren in Japonci so drago plačali svoj plen.

Japonci so danes gospodarili ne le Tsinana, temveč vsa titorija vzhodno od Tsingtaua in kontrolirajo Šantungsko železnico v pasu desetih milj na obeh straneh od morja do Rmedne reke. Kitajske čete, ki so izpraznile mesto, so se umaknile deloma čez reko na severno stran mesta in deloma na jug, od koder so prodirje pred dobrim tednom, predno so jih Japonci oropali za zmago.

Praske med Japonci in kitajskimi civilisti v Tsinanu se šepnavljajo, toda v glavnem je bojevanje prenehalo. Največ Kitajcev je padlo včeraj in civilisti štejejo največ žrtve. Prebivalci, katerih je v Tsinanu okrog 400,000, se niso nadejali bombardiranja in japonski arapneli, ki so deževali na staro mesto, so masakrirali stare in mlade, moške in ženske kar na debelo. Nacionalistična vlada namerava natančno preiskati vso zadevo konflikta in predložiti dognana dejstva Ligi narodov in vladi Združenih držav.

SENATOR METCALF PROTI PREDLOGU ZA ODPRAVO PRODUKTOV IZ KAZNINIC V MEDDRŽAVNI TRGOVINI.

Njegovi argumenti so šibki.

Washington, D. C. — Senator Metcalf iz države Rhode Island, republikanec in tekstilni magnat je nastopil proti predlogi za odpravo produktov iz kaznilnic s trga, ki jo je posebno priporočala Ameriška delavska federacija.

Njegov argument proti predlogi je bil ta, da se naj zvezna vlada ne peča in vmešava v majhno meddržavno trgovino, kot je s produkti iz kaznilnic in skuša to trgovino uravnati. Senatorjevi argumenti niso sicer močni in prepričevalni, ampak dokazujejo le, da senatorju ni dosti mar blagor delavcev, ki so prosti in še niso v ječah.

Nemci ustrelili Ruso po nedolžnem.

Berlin, 11. maja. — Ivan Jakubovski, bivši vojni ujetnik, je bil pred tremi leti v Strelitzu obojen na smrt in ustreljen radi umora nekega dečka. Dokazi so bili okoliščinski, toda sodišče je vztrajalo, da je bila krivda dokazana. Te dni pa je prišlo na dan, da je bil Jakubovski popolnoma nedolžen. Tri osebe, ki so pričale proti Rusu, so zdaj priznale umor. Ta slučaj je povzročil senzacijo v Nemčiji, ker je vrgele nemško justico v slabo luč.

Ženo obstrelili.

Chicago. — Leo Tobin, uslužbenec ulične železnice, je v četrtek v prepripi obstrelil svojo ženo. Zena mu je očitala, da je zapravil preveč denarja od svoje plače, katero je dobil prejnj dan. Zena je sedaj v German Deaconess bolnici in ni upanja, da bi okrevala, mož je bil pa aretiran in odveden v ječo.

Letalca se ubila.

New York, N. Y. — Letalca Royal V. Thomas in Vaughn Weatherley sta se 9. t. m. ubila, ko sta treščila s svojim letalom na zemljo blizu Teterboro, N. J.

PROTI LJUDSKI KONTROLI PROMET. SREDSTEV

Ljudstvo bo moralo v Bostonu plačevati po deset centov voznine za osebo.

Boston, Mass. — Massachusettski legislaturi je bila predložena predloga, za razširjenje transportnih prilik v Bostonu. Predloga je vsebovala tudi načrt, da ljudstvo postane lastnik lokalnega transportnega sistema. Ta predloga je bila v legislaturni shornici odklonjena s 113 glasovi proti 74. Posledica tega je, da bodo morali pasajirji na nadulčni in podulčni železnici, ako bodo zahtevali prestopni listek še nadalje plačevati po 10c za eno vozino.

Eksperti so dognali in dokazali, ako bi lokalni transportni sistem postal apločna ljudska lastnina, da bi bilo na leto prihranjenih pet milijonov dolarjev. Ta dobiček bi zadostoval, da se zniža vozšina in zgradi več prog. Ampak postavodajalci niso poslušali svedencev, ampak so imeli uho le za komisijo, kateri je načeloval neki Henry I. Harriman, magnat za proizvodnjo in oddajanje električne sile, ki je delaven v New England Power kompaniji. Zbornica je vlad tega razširila zakon, tako da bodo delničarji prejimali od 4 do 8 odstotkov dividende.

Metropolitanski bostonski transportni sistem, ki stane \$125,000,000, upravljajo zaupniki, ki jih imenuje guverner v skladu zakona. Sprejeta leta 1918, ko je bila nadulčna železnica bankrotna in je prišla na kolena in državno hišo prosi pomoči. Zakon iz leta 1918 je določil, da država in mesto prevzameta nadulčno železnico v vaskas, ako izplačata delničarje in prevzameta obveznosti. Na ta način je država lahko dobila železnico za \$105,000,000, katere vrednost je bila ocenjena na \$118,000,000 do \$129,000,000. Tu je za \$52,000,000 v obveznicah, obresti od 4 do 7 od sto in za enako vsoto delnic, katerih dividende so od 6 do 8 od sto. Pod kontrolo javnega lastništva, z odpravo visokih delniških dividend in nizko obrestujočih javnih obveznic, z odpravo davka in drugimi prihrankami se lahko prihrani pet milijonov dolarjev na leto, so dokazali zvedenci.

Strideset milijonov dolarjev se potrebuje takoj za razširjenje transportnega sistema, toda družba ne more dobiti denarja zaradi visoko določenih obresti. Edino javno lastništvo lahko razveže transportni bostonski voz in lahko ugodno in v interesu bostonskega ljudstva reši transportno vprašanje.

Dekleti ukradli avtomobil.

Des Plaines, Ill. — Earl Ahrens je prišel v četrtek na tukajšnje policijsko postajo in izpovedal, da sta mu dve dekleti ukradli njegov nov avtomobil. Fant je srečal neznan dekletki na cesti in ju povabil na vožnjo. Dekletki sta ubogali, toda ko je fant izstopil pred neko občestno gostilno, da si kupi cigarete, sta dekletki pobegnili z avtomobilom.

Mehiški vstaši se podajajo.

Mexico City, 11. maja. — Vojni urad poroča, da je zadnji teden 380 klerikalnih vstašev kapituliralo v raznih krajih države Jalisco. Nekaj vstaških tolpe se operira, toda glavna sila revolte je zdrobljena.

Belgija ima tudi svoje ne-rešene narodno vprašanje

Flamci so preganjani še bolj kot Slovenci, Nemci ali kateri druga narodnost v fašistovski Italiji.

New York, N. Y. — Več kot sto petdeset političnih kaznjencev in izgnancev tvorijo ogrožje v "mali junaški Belgiji", borilcelji proti imperijalizmu. Za to je izvedel svet, ko je Mednarodni odbor v pomoč političnim jetnikom, mala ameriška liberalna skupina s glavnim stanom v New Yorku, naslovila odprto pismo na belgijski parlament, v katerem zahteva brezposojno amnestijo političnih grešnikov.

Ti možki in ženske so zagovorniki svobodne Flandrije in sicer, da se Flandrija loči od Belgije. Ker so Flamci v vojnem času sprejeli pomoč Nemcev, da so vzpostavili flamsko vlado, morajo še zdaj delati pokoro. Pregarjanj je bilo kakšnih 1,500 Flamcev zaradi njih aktivnosti po vojnih zakonih. Večina teh je še odušila svojo kazni, mnogi pa živijo v izgnanstvu ali pa sede v ječi.

Med zadnjimi je tudi dr. August Borms, učitelj in flamski nacionalistični vodja. Obojen je bil najprvo na smrt, deset let izgubo državljanstva pravio in na povrnitev sodnijskih stroškov. Smrtna kazni je bila izpremenjena v dosmrtno ječo. Zda je v ječi že osem let. Ponudili so mu prostost pod pogojem, da preneha agitirati za svobodno Flandrijo, toda on je odklonil.

Flamci, ki ne govorijo francoščine, govorijo flamsko, podobno holandski, in ta jezik govori večina belgijskega ljudstva. Toda vladajoči razred se je odrekel flamsčini in se združil s francoščino govorečimi Valonci in vladajo. Radi tega flamski delavci in kmetje pripadajo v Belgiji k narodni manjšini.

TRANSATLANTSKI LETALCI V CHICAGU.

Chicago. — V četrtek popoldne ob čestih je prital na municipalnem letališču v Chicagu arebnočrn Junkerjev monoplan F-13, ki je priletel iz Clevelanda in iz monoplana so stopili baron Huenefeld, kapitan Koehli in major Fitzmaurice, danes svetovno znana trojica, ki je prva preletela Atlantik iz Evrope v Ameriko. Čikaško vreme, ki ni nikdar zanesljivo, jih je slabo sprejelo; bilo je deževno, megleno in hladno. Kljub temu je bilo na letališču 15,000 ljudi in tisoč policajev je zamaž delalo kerdom okoli letala. Sprejemni odbor je komaj mogel izblebetati nekaj naučenih besed v pozdrav, nakar so letalca akoro odnesli v avto in jih odpeljali v Stevens hotel. V petek so bili letalci gostje župana Thompsona in vozeč se v avtu po bulevardih so si ogledali mesto. Dana popoldne bo javni sprejem. Trojico bodo vozili v paradi po Michigan bulevardu od Roosevelt do Monroe ceste, nato zavilejo v Grant park v štadijon za Field muzej, kjer bodo govorili, godba, vojaške ceremonije in izročitev "mestnih ključev" ter odlikovanje. Zvečer je slavnostni banket v Stevens hotelu, h kateremu je povabljenih 4700 gostov, večinoma Nemcev in Ircev. Jutri popoldne bo eni odleti trojica v Milwaukee.

"Italia" leze na tečaj.

Oslo, 11. maja. — S Špiebergov poročajo, da je general Nobile danes odplul s svojim zrakoplovom "Italia" proti severnemu tečaju.

Albanska vlada padla.

Tirana, Albanija, 11. maja. Albanski kabinet je danes podal ostavko valed nesoglasja glede budžeta.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zadržane države (raven Chicago) \$6.00 na leto, \$0.50 na pol leta; Chicago in Cincero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za iznositev \$9.00.
Naslov za vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepju n. pr. (April 30-1828) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponorite jo pravočasno, da se vam ne nastavi list.

RUDARSKA STAVKA V DRŽAVAH PENNSYLVANIA IN OHIO.

Zaključek gl. odbora. Delitev podpore stavkujočim in razni nepotrebni prepri pri delitvi podpore stavkujočim članom S. N. P. J.

Brat predsednik Cainkar je prezrl protislovja v pismu sestre Dernačeve v upanju, da lepa besed najde tudi lepo mesto in da pomiri po nepotrebnem razburjene duhove. Odgovoril je obširno, stvarno, razumljivo in brez vsakih fraz in za vsako svojo trditev je navedel tudi dokaz. Že njegovo pismo pokazuje, da brat gl. predsednik želi skupno delo, ko gre za podporo stavkarjem na premogovnem polju. Njegovo pismo se glasi:

Chicago, Ill., dne 24. jan. 1928.

Vaše pismo z dne 24. t. m. sem ravnokar prejel. Skrbno sem prebral Vaša izjava in mi se mi, da je dobro, da je prišlo do tega. Mogoče bomo se tako boljše sporazumeli in končno delali skupno za skupno stvar.

Najprej torej glede vprašanja, da li je prav, da Naco prejema denarne poljave. Vi trdite, da ni in da bi bilo boljše, če bi jaz sam odločil. Vse bi bilo na mestu, če bi bili vsi ljudje pošteno, ali če bi jaz mogel videti vsakega člana ali pa vsaj vsakega družna razmere. Jaz sem to poskušal, kar Vi priporočate, skuhala pa me je izužila, da je to še najlažje, in to radi sebičnosti in nepoštenosti nekaterih napram drugim. Veste, nekateri ljudje znajo jako dobro jamrati in točiti, v kaki revščini in v koliko trpe; so pa sproti karikaterji tem ravno nasprotni, to je, ki redkokoli ali pa nikoli ne potujejo. In tako je prišlo, da so dobili ljudje podporo, ki so jo bili najmanj potrebni, medtem ko na take, ki so bili v resnici v veliki potrebi in pomanjkanju in ki niso znali jamrati, nič ni prišlo. In če je družtev večje število prizadetih v enem okraju ter je izvoljen pošten odbor, se take reči ne morejo dogajati, kajti razmere se lahko vidi ali pa preide na lico mesta. To je torej glavni vzrok, da mi sedaj delimo podpore skoti odbora. Blaznje je Naco v tem odboru in pooblaščen, da prejema denarne prispevke ter skrbi za razdelitev, toda v tem še ni nič zgrešenega. Naco ima od nas nalogo, da vpoštevava vsa društva in vse člane, brez razlike na narodnost in politiko, in če tega ne bo storil, še le potem bo pritožba na mesto.

Ločiti je pa seveda treba to, kar se sedaj vrti ali se bo izvajalo pri delitvi podpore, od tiste podpore, ki je bila od Republikanskega združenja. Denar, ki je bil nabran za združenje, je bil nabran tudi med našimi člani, ampak med Slovenci in socialisti skoraj izključno. Jaz nisem bil vprašan in nisem imel pri tem besede kako naj se deli, ampak zdi se mi, da če je nabrano samo med Slovenci in socialisti, je tudi bolj pravilno, da pride nasaj med to ljudi v obliki podpore. Hrvati niso podpirali Republikanskega združenja veliko, in združenje je imelo s propagando med njimi veliko več stroškov kot od njih dohodkov, komunisti pa veste da niso za združenje nikoli nič dali, in ne samo to — vodili so največje protipropagando. Kako pridejo sedaj do tega, da zahtevajo tudi oni delež, je za človeka, ki logično misli, nerazumljivo. To je povedano samo mimogrede. O naštri pri delitvi in volitvi odbora mi nismo odločili in za to ne sprejemamo nobene odgovornosti, če denar Republikanskega združenja ni bil razdeljen pravilno.

Kar sem omenil v predhodnem odstavku, odgovarja tudi deloma na Vaše obdolžitve, da so favorizirali po narodnosti. Jaz sem za to, da se podpira vse člane in tako je naročeno našim odborom, kar upam, da bodo tudi izvršili. Ampak naj Vam ob tej priliki povem, da od Hrvatov ne jemljemo nič belica v ta čas, kar prihajajo na nas stavkovne podpore, — pač pa dobivamo poročila, da Hrvati, kjer le morejo, preprečujejo, da se denar nam ne polije. Poleg tega vodijo lažljivo propagando proti gl. odboru, blazijo imena gosposkih članov gl. odbora, in toliko so s to taktiko dosegli, da jednota ne dobi nobenega novega člana več pri društvih, kjer imajo Hrvati besedo. Ali smatrate, da ti ljudje zaslužijo kaj drugega kot oboževanje? In če se je razširila narodna mržnja, se je samo oni krivi — nikdo drugi.

Nekaj ste omenili tudi glede pobiranja podpore leta 1914 in da je potem vse pri Nacetu ostalo, oziroma se pri njem zapilo. — Skoro nemogoče se mi zdi to! Naceta poznam precej dobro in še mnogo let, zato dvomim, in to prav zelo — dvomim. Zdi se mi, da Vas je nekdo napeljal, ali je pa Vas nam diakreditirali človeka ravno v času, ko dobri stvari največ škoduje, kakor delajo oni, ki ravno sedaj najbolj napadajo in črniro uradnike premogarske unije. Nobena reč ne vodi tako sigurno k izgubi štrajka, kakor brezglava taktika, in največja brezglavost je šunjanje in ustvarjanje sovražstva do voditeljev, kadar je solidarnost in harmonija najbolj potrebna. Vaska armada, ki ima notranje boje v svojih četah, kadar je v opozadu s sovražnikom, si je še naprej zapisala poraz. To velja za premogarsko unijo v sedanjem boju, in prav dobro se da aplikirati tudi na našo pomočno akcijo. Kako naj pričakujemo, da bodo društva še darovala in štravala za našo stvar, če jim še naprej priporočamo, da se njih prispevki ne bodo delili pošteno? In Vaš dopis bi naredil samo ta učinek, zato je bolje, da ne pride v javnost. Če pa kljub našemu dobrohotnemu nasvetu poskrbite, da bo priobčen kje drugod, svobodno Vam, — ampak pričakujte tudi odgovora in se potem ne jezite. Če je pri Nacetu kaj nepoštenega iz od leta 1914, je pač bilo to poprej dovolj časa, da ste ga razskinali, sedanjí moment pa ni za to. In če imate dokaze, da ni pošten, dajte nam jih predložiti in mi bomo po dognanju resnice potem poskrbeli, da bodo imeli s delitvijo opraviti pravični ljudje, s razskrinkavanjem Naceta in drugih, če jih je še kaj, pa lahko pričnete v javnosti potem.

Vprašate tudi, kaj je bilo sklenjeno na januarski seji gl. odbora, kar urednik omenja v listnici. Glavni odbor je bil takrat razpravljal o preteči stvari ter je sprejel zaključek, v katerem priporoča našim društvom, naj si v slučaju stavke izberejo zaupne moke v odbore, ki bodo vodili zajedniške akcije za prizadevanja v istem okraju. V območje teh odborov spada tudi nabiranje in delitev podpor, seveda. In tega je razvidno, da bi bila delitev osemam ali posameznim društvom direktno do gotove meje v nasprotju s zaključkom gl. odbora. Sicer sta pa to čitali sami, če se kaj zanimata za zapisnik gl. odbora.

Še par besed glede clevelandke federacije. V kolikor je nam znano, se dozdaj vse denar poslali na nas. Obično so poslali na skupnaka odbora, pričakuje seveda, da bo ta odbor je sam najbolj vedel, kako bo najbolje razdeljeno. Zakaj so zbrala clevelandka

društva leti odbor, ki je deli podpore za Republikanske združenja, marajo gotovo sami najbolj vedeti. Kot jaz razumim, je Cleveland-čnega večina teh ljudi poznana in tako odim, da vedo kaj delajo. Sicer je pa to absolutno njih stvar, ne moja.

Moje pismo se je precej raztegnilo, — precej več kot sem mislil splošnega pisanja, zato neham. Raztegnilo se je pa zaradi tega, ker je moja želja, da bi Vas prepričal, da poskušamo delati kakor najbolj pravilno in pošteno; da nas ne bi toliko smilili in se smejali bolj od nas odujevali, pač pa da se pogovorimo kot odgovorne osebe v organizaciji po pristojnosti in bratstvo ter spoznamo na skupno dobro dela članstva in za boljše rast in napredek S. N. P. J.

Vas s bratstvom pozdravam,
Vincent Cainkar, pred. SNPJ.
(Dalje prihodnjiš.)

VESTI IZ NASELDIN

Naznanilo delničarjem SDD.
Farrell, Pa. — Z delom se je pričelo v tukajšnji okolici sedaj malo boljše. Pravi, da imajo družbe nekaj naročil. Seveda se delo težko dobi, ker so začeli postavljati nove, moderne stroje, tako da so delavci ostali zadaj. Stroj postavijo, pa odleti nekaj mož, pa zopet druge nekaj; sedaj je ta brez dela, sedaj drugi, ker so začeli stroji opravljati delo. Za delavce se obeta vedno slabše, zlasti za stare, že izmorne delavce je žalostno, ker jih ne sprejmejo na delo. Ako sedaj dobi kateri delo, je tako natančno preiskani od zdravnika in pa izprašan od kompanijskega klerka, da ne more nikdo nič utajiti.

Sprva so dejali, češ, da potrebujejo take zapiske zato, da vedo, koliko je ljudi, ki so prišli sem nepostavim potom. Sedaj so pa začeli poizvedovati, koliko je zaposlenih tistih, ki so bili na štrajku 1919 leta. Tako hoče družba imeti same stoprocentne. Tako je sila kapitalizma. Mi delavci pa gledamo in molčimo. Sedaj se bomo pa kregali, kaj hočemo, suhega ali mokrega predsednika, katoliškega ali protestantskega. Nam vse to ne koristi, ker nobeden teh dveh neče ganiti z mezin-čem za nas trpečo paro. Oba sta valuzbi kapitala ter bosta gledala za njih, ne pa za nas. Tako je v deželi, kjer se cedi med in mleko.

Slovenski delavski dom pozivlja vse tiste, ki jim bo potekel rok dne 30. junija za vplačati letošnji prispevek. Prosim, upoštevajte vsi, da je bil zadnji dan že 30. marca. Ker smo pa videli slabe delavske razmere, smo ta rok podaljšali do 30. junija. Vsa, kdor ni v enem letu, oziroma letos še ni plačal na svojo zadolžnico, naj se potruji, da plača pred tem dnem, ker po 30. juniju zapade rok ter se lahko zgodi, da izgubite vse vplačano na zadolžnico. Obvestili smo vse z dopisnicami. Ako ni kateremu pošta dostavila, če se je preselil, ni to naša krivda.

Zastopniki v Wargenu, Girard, Alequippi, Bessemerju in ostali ste prošeni, da nas obvestite, ako je kateri, ki nima še polno plačano. Ravno tako prosimo članstvo, da se informira pri našem zastopniku, kjer bodo dobili potrebna navodila. Vsaki naj upošteva ta dopis, ki se smatra kot uradna izjava. Vsaki, ki je prizadet glede bolezni ali kaj drugega, naj nam javi, ako ne more plačati pred potekom tega roka. Seveda do-ati jih je, ki se ne zanimajo nič. Ko je prepozno, se pa kregajo in zmerjajo odbor in članstvo.

Točka v pravilih jasno govori: "Vsaki, ki podpiše zadolžnico za S. D. dom, mora plačati mesečno \$2. Ako pride v slab položaj, da ne more plačati, naj plača vsako leto vsaj \$2, ter še naprej ostane član." To je dovolj lahko, samo vsak naj bi se malo pobrigal, pa bi bilo vse dobro. Tisti, ki ste podpisali zadolžnice od 1. januarja do 30. marca t. l., morajo biti njih zadolžnice plačane do 31. dec. t. l. Ne pozabite: zgoraj omenjeno se nanaša le za tiste člane, ki so podpisali zadolžnice pred letom 1928. Prosim, upoštevajte to. Pred nami je iniciativa, o kateri bomo razpravljali. Vse zaostale zadolžnice morajo biti plačane v teku enega leta. Ako bo iniciativa sprejeta, potem ne bode nobene olajšave več. Zelim, da bi članstvo to upoštevalo. Dom lepo napreduje in lahko rečemo, da bo kmalu plačan. Ako bi bile plačane vse zadolžnice, bi bil Dom tudi že plačan. Potrudite se, da plačate kakor hitro mogoče, ker to je v vašo in Domovo korist.

Frank Kramar, P. O. Box 441, Farrell, Pa.

Resolucija v obrambo omejenih rudarjev.

Luzerne, Pa. — Društvo "Kamnik" št. 204 SNPJ je na prošli redni seji sprejelo sledečo resolucijo, ki sta jo podpisala predsednik in tajnik društva:

"Ker je bil Sam Bonita, predsednik lokalne št. 1793 UMWA, živeč v Pittsburgu, obojen na obdobju umora v večletni zapor, in

"Ker je znano, ter bilo jasno dokazano na sodišču, da je brat Bonita streljal v samobrambo, ko je bilo njegovo življenje ogroženo in je radi tega nedolžen; in tudi

"Ker je obojda brata Bonita rezultat razpisane javne razprave tistih, ki skuhajo občirni in razkriti sloben znanstveni pogled ali kontrakti sistem ter na ta način izpodkopavati stanje rudarjev in je obnem del morilne kampanje proti vsem tistim, ki se bojujejo soper te hudobne naklope, radi katerih rudarji trpe; radi tega je bilo

"Sprejeto, da člani naše organizacije ali lokalne unije št. 204 SNPJ, zbrani na redni seji, protestirajo proti nepravilni obojdi brata Sam Bonita ter zahtevajo zanj brezposojno opravičilo; dalje je bilo

"Sprejeto, da mi podpiramo in odobravamo akcije Narodnega obrambnega odbora za Bonita-Molokhi-Mendola ter obljubljamo vso našo pomoč protestnemu in obrambnemu gibanju, ki je bilo iniciirano v upanju, da se izvolijo odgovorni in pravični predstavniki, predstavniki 1. distrikta in John L. Lewis, mednarodnemu predsedniku United Mine Workers unije.

MIKE BIZJAK, predsednik;
JOHN MATICIC, tajnik.

23 MILJONOV AVTOMOBILOV.

Urad javnih cest federalnega poljedelskega departamenta je izdal podatke, nabrane po registracijah motornih voz v po-edinih državah. L. 1927 je bilo registriranih 23 milijonov motornih voz. Od skupne registracije 23,127,315 vozil je bilo 20,280,429 osebnih avtomobilov in 2,896,886 tovornih avtomobilov (motor trucks) in cestnih traktorjev. Ta registracija predstavlja povprečje 1,125,922 voz ali za 5% več kot l. 1926. Na podlagi cenitve prebivalstva sredi lanskega leta bi po en avtomobil (v najkrajšem smislu) prihajal na vsake 5.13 osebe.

Največ avtomobilov je bilo registriranih v državi New York, namreč 1,987,918, 1,698,195 jih je bilo v Californiji, 1,438,985 v Illinoisu, 1,154,773 v Michiganu, 1,111,407 v Texasu, 813,637 v Indiani, 712,396 v New Jerseyju, 698,289 v Wisconsinu itd.

Kakor v prejšnjih letih so pristojbine za registracijo avtomobilov predstavljale znaten prispevek k skladom za gradnjo cest. Skupni dohodek od registracijskih pristojbin in licenc je znašal čez 301 milijonov dolarjev. Približno 62 odstotek te svote se je potrosilo za državne ceste.

\$155,000 za vzdrževanje avijacijske postaje.

Chicago. — Polkovnik Paul Henderson, predsednik komisije za avijacijo, je naslovil na mestni svet peticijo za dovolitev vsote \$155,000, ki je potrebna za vzdrževanje mestnega avijacijskega polja in da se končajo izboljšanja, ki so bila že v teku, pa se je moralo z njimi prenehati, ker ni bilo denarja, da bi se z delom nadaljevalo.

Ljudstvo je pri volitvah odlašovalo proti izdaji bondov v vsoti \$500,000 za vzdrževanje avijacijske postaje, pravi Henderson v peticiji, in mestni svet mora nekaj ukreniti, če hoče, da bo mesto ohranilo svojo pozicijo v zračni transportaciji.

Mirko Kunčič:

Odlomki iz zavrženega dnevnika

Mati! ... moja duša plače za teboj. ...

Kakor v osrčju vulkanskih gora ognjeni valovi nedostopnega podzemnega jezera — so solze, ki ležijo na duhi. Glej, sika, peni se v komaj zadržanem ardu razburkano valovje, grgrra zamolklo in preteče, biže ob mrtve stene. ... lache izhoda — in ga ne more najti. ...

Dvoje koščenih, na pol ohromelih rok objema grobove in išče tvoj križ.

Odpi, mati, odpi — — —!

Tiho in bolno je sanjala luč v azurni modrini njenih sladkih oči. ... Kam daleč. ... v nedogled. ... je padal, ne je potapljal njih nepokojni odav? Opojava vonjavost rdečih nageljev na oknu je trepetala v razkošnem objemu gromje zvezd in se zrcalila na njenem obrazu, da je bil lep in svetel kot božji san. ...

Takrat se je v meni odprlo popje prve, najsvetlejša ljubavi in postalo bohotno kot cvetje majhnih rož, plamteče kot zubli kreane noči. ...

Bil sem otrok narava; ljubil sem solčne poljane, žurne le-sove, mesečino v mraku, kresni-ce v polju, zvezde na nebu in pti-čje pod njim.

Moje oči je bil največji plja-nec in razsudelec v vasi. Prekli-njal in tepel naju je čestokrat oba. Sovražstvo do njega je rast-lo v meni v isti meri, kakor je rastlo oboževanje do matere. — Moja duša se je navzela otožno-sti in sanjavosti njene duše; iz njenih najtišjih globin sem trpal vir prave mladostne poezije, prvih mladostnih iluzij in postal čudak in samotar, ko sem bil star komaj osem let. ... Zamis-ljeno in vprašujoče so mi zrlje v svet oči, globoko dovtetna za vse, kar je vsebovalo težko raz-rešljivo zagonetno življenje v sebi. Ali, ah, razumela me je sa-mo ona — mati! ... Le včasih, ko je priklopila blagodnost in ne-pokojnost mojih besed do vrhun-čca — se je užgala v njenem očesu lakra plaha začudenosti, brez-mejne osuplosti. Zgrabila me je za ramo in mi zakrčala v obraz s tujim, akoraj sovražnim glasom: "Otroki! Nespretniki! — Kje jemljete te strašne, bogoklet-ne besede? Ne misli na to!"

A odgovorila mi je takoj nato, brez oklevanja, brez najmanj-šega dvoma v sebi, mirno in prepričevalno.

In moja duša je plja z velikimi požirki sladkost njenih besedi. To so moji najlepši, najdraž-ji spomini — — —

Njene oči so ugašale kakor dvoje modrih vijolic v goščavi, njene ustne venele kakor dvoje rdečih nageljnov na oknu, njene grudi usihale kakor dvoje plod-nih njiv v dobavi.

Ležala je ob oknu, jaz pa sem slonel ob njej tih in potr in si prizadeval verovati v uresničnje ne nemogočega, neizvršljivega. Senca trudne žalosti se je s pri-huljenimi koraki plasila po sobi. Moje sanje so se pogrezale v vr-tincu tesnobnih slutnji. ...

Nekje v daljavi. ... na sredi speče vasi. ... hrupav lajez pri-kljenjenega psa, silovro petje in kričanje pljanca. Kakor s raz-beljenimi kleščami me je zgra-bilo za grlo, kakor z ledeno pest-jo mi je udarilo v obraz — — — On — — —! Moje oči. ... On — — — ha, ha, ha. ...

Strahoten in bolesten je bil ta smeh: smeh polblaznega, bo-žjastnega, grohot presgodaj do-zorelega otroka. ...

Vidim, kakor skozi napol pro-zorno mrtvaško zaveso vidim — — — njene oči so sijale v ču-dežnem, nadzemskem sijaju: ve-ličina zvezd in mesečine se je smehljala iz njih z dotleje nepo-znano, toplo milino. ... Kot omo-ten, pijani od tolike lepote, so se opotekali moji pogledi v tem pestrem mavričnem svetu. ... in si grebli skozi morje luči svojo brezclilno pot v bodočnost.

S poslednjim naporom one-moglega, izžetega telesa je dvi-gnila roko — in moje oči so pla-vale za njeno slednjo — — —

Neizmerna prostranost in avo-bodna dalj neba se je razpenjala tam daleč — visoko nad nama vol.

Ivan Mohič:

OPAZOVANJA

Človeška kosti — fetiš.

V našem slovenski srečen narod. Nikdar nismo imeli svojih krajev ali velikih junakov, pred katerimi bi se danes krivili hrbe. Niti lastnih svetnikov nimamo, h katerim bi roma-li in bernali čudežev. To je sre-ča — — — in v sreči nesreča, kaj-ti izposojevati si moramo junake in svete kosti iz inozemstva ter jih drago plačati.

Drugi narodi niso tako sre-čni. Na primer hrvači Hrvatji ne morejo za sloboj pozabiti, da so imeli dva ali tri kralje pred tiso-č leti. Kakšna čast! In brat Srbi s svojim Dušanom Silnim in drugim junaki silnimi. ...

Rusi so izbricali carje s po-vrja Rusije in potegnili njihove spomenike na tla. Carska grobnica je bila nekoč nekakšno svetišče, v katero je moral prvi in pošteti Rus stopiti s sve-tim strahom. Carjeva podoba je bila drugi ikon — patron protikonjaki koliki. Kaj pa boljše-iki Rusi? Obrnili so se okrog o-gla in napravili iz Lenina drug ikon. ...

Ta dni je prišla vest iz Prage, da je škotskovalska vlada odre-dila, da se trupla starih čeških kraljev postavijo v steklene kr-ste v cerkvi, kjer je grobnica. Mumije kraljev pridejo v stek-lo zaradi tega, da jih ljudstvo lahko vidi in obožava, če hoče. Češko ljudstvo bo seveda zelo srečno in premožno, ko se na-gleda starih kraljevskih mumij v svilo zavite kosti rešijo proto-ko arbitraže in garancij gled-mej ter povlačijo plačo rudar-jam. ...

Ograva ima kosti svetega Ste-fana. Zakaj jih ne postavi na solnce in morda bi bila mono-šterska afera ugodno rešena in Rumunija bi vrnila Erdelj, Ju-goslavija pa Banat?

Italija je polna svetih kosti s katerimi podjetni Rim zalag-ves moronski svet. Fašizem je zgrajen na okostnjakih. Vse-ker je nazadnjakega, sedi na mrtvaških lobanjah in gleda v grobove.

Zakaj ne dajo mrličem miru? Ako je na okostju ali posušen-koži — pa naj je bil to kralj-koč, paša ali navaden razbojnik — kakšna posebnost, naj ga po-stavijo v muzej ali višjo šolo, kjer naj bo predmet študij. To bi bila edina upravičenost eks-hibicije; drugače pa naj kosti počivajo v miru globoko pokopane ali čvrsto zaklenjene. Če-ščenje človeških kosti in mumij je dokaz, da je človeštvo deloma še vedno v barbariki dobi. Tek-takozvane civilizacije še trpi na mnogih grobnih turih barbar-stva.

Listina urodljiva.

Willard, Wis. — "12letni na-ročnik." — Vi opisujete razme-re v vaši naselbin, podpisali je-niste dopisa. Po pravilih ne mo-remo brez podpisa priobčiti.

Slickville, Pa. — F. A. — Mor-da šelite izvedeti naslov jugo-slovanskega izseljeniškega ko-misarja, ko omenjate državnega komisarja v New Yorku. Pojas-nite, da vam ustrezemo.

Shelbogan, Wis. — A. T. — Pezem je delo znanega sloven-skega pesnika in je ne moremo priobčiti pod vašim imenom.

Val krvi, sveže in tople, je pljusnil vame in mi zalil usta, nosnice in oči. Sklonil sem se v instinktivnem gnusu nad svojo žrtvijo in si pljunil v obraz — — — Sin umorjenemu očetu njegovo lastno kri. ... ha, ha!

Ko da je nekaj utrgalo v meni: presunjen od strašne, ne-človeške boli sem se opotekel, o-mahnili ob vznoku njene poste-lje, razprostri roke, zagrebel o-braz v blazino in izbruhnil v jok, ki ga še ni siljal svet.

Custvo nepopisne zapučenosti me je prevzelo. Spoznal sem, ka-ko sem postal mahoma sam na vsem božjem svetu, spoznal, ka-ko žalostna bo pot, po kateri bo-do romale moje stopinje, zaslu-til vso neizmerno bode in gor-ja, ki me čaka — — —

Ali bi bil morda pravično plati? Steti človeško? Naredi si "Sloven-sko-angliško slovar", katero je iz-dal in ima na prodaj Katilene-anton S. N. P. J.

Vesti iz Jugoslavije

KLERIKALNO NASILJE — CRNA REAKCIJA.

Socijalno dramo Rudolfa Golpuha "Križa" ki bi se morala predvajati na večer pred 1. majem je politična klerikalna oblast — prepovedala.

(Ljubljana.)

Ljubljana, na obletnico krvavih žrtv klerikalnega režima na Zaloški cesti. Postopoma ali tem sigurneje se izvaja napad meščanstva na delovno ljudstvo v Sloveniji. Pred parimi leti je pestil slovenske delavce izrodek jugoslovizma, ki se pa hvalabogu ni obnesel, ali nastopila je potem, klerikalna reakcija, ki je v marsikaterem oziru še hujska.

Delavstvo od meščanstva nikdar ne more ničesar pričakovati. To smo videli prav dobro v vseh fazah razvoja delavskega razreda do današnje dobe. Zato so se naše delavske organizacije tudi formirale v naprednih, borbennih vrstah, proti meščanstvu. Ali, kolikor bolj je prihajalo spoznanje v delavstvo, toliko bolj je klerikalno meščanstvo pritisnilo na delovno ljudstvo in ga hotelo tudi kulturno zasujiti.

Nastal je teror, teror klerikalizma, ki postaja vedno hujski in hujski.

Na dan 24. aprila, ravno za obletnico, ko je izkrcavalo ljubljansko delavstvo pod bajoneti in puškami dr. Koroševih fandarjev, je politična oblast, ki je zopet klerikalna, prepovedala uprizoritev a. Golouhove socijalne, delavske drame "Križa", ki bi jo uprizoril v ljubljanskem dramskem gledališču "Delavski oder" delavske kulturne in tel. organizacije "Svobode".

Tako dela režim. Ne samo politična preganjanja, ne samo politični in socijalni teror, ne tudi monopol čez delavsko kulturo, hočejo imeti "socialno čuteči" klerikalci. Slovensko delavstvo se jih bo dobro zapomnilo in zapomnili se bodo tudi tisti, ki se slepo verujejo SLS, ki šele sedaj prav kaže, kaj pravi pravi hoče. — Njaj je seveda Trboveljska družba veliko več, več so dr. Korošči inozemski magnatje in delničarji TPD, kakor pa slovenski proletarijat, ki ne sme uprizorjati niti svojih lastnih iger.

Organiziran odpor delavstva in intelektualcev proti takemu teroru pa bo brezdvomna blagodejno uplival na splošno milje delavstva v Sloveniji, kajti nastopil bo čas, ko bodo vsi pošteni Slovenci dejali:

Danes še klerikalci, ali Wikdar več!

Klerikalne davčne knjžice za uslužbence.

V državi SHS rešuje burjuazija socijalna vprašanja delavstva le po zakonih, paragrafih in najrazličnejših uredbah in pravilnikih. Jasno je, da večno menjavanje ne more dati in imeti nobenega pravega haasa, zlasti za delavstvo ne. Vidi pa se tudi jasna tendenca, da je izdajanje vsemogočih pravilnikov za delavstvo le pesek v oči in vanje delavstva, ker kapitalisti niti malo hočejo izboljšanja socijalnega položaja delavstva. Nekaj kapitalist mora dati, zato so ga prisilile različne delavske socijalistične organizacije, pa to bodisi strokovno, ali pa tudi politično. Ali če te organizacije niso vedno močne tedaj porabijo kapitalisti prav ob dajo delavstvu le — pravilnike in paragrafe, napisane v modernem socijalnem smislu, vedo pa že v naprej, da teh pravilnikov ne bodo uresničili in izvajali. Tako nima od tega delavstvo prav ničesar in bi bilo dosti bolje, da bi ne imelo sploh nič, kajti v tem slučaju bi se zavedli, da je treba razredniti boga proti meščanstvu.

En tak poskus vidimo sedaj v izdajanju davčnih knjžic za uslužbence. V Jugoslaviji uslužbenec toliko zasluži, da prav "lahko" plačujejo toliko različnih davkov, da jih je treba zapisavati v prav posebne davčne knjžice. To pa uvajajo zo-

pet "socijalno" čuteči klerikalci. Da ne more biti ta stvar preveč pametna tudi iz meščanskega stališča je razumljivo, kajti nova davčna knjžica nalaga davčnemu obvezancu, gospodarju in občini vsepolno nepotrebnih stroškov in dela, in to ne da bi država imela od tega kakor koristi.

Tako si bistroumni klerikalci zamišljajo izboljšanje delavskega položaja v svobodni in ujedinjeni Jugoslaviji . . .

Gre samo za denar, za davke, da se jih izsesa čim več in jih da za kanone, da bodo slovenski duhovni zopet lahko blagoslovljali "kannonenfutter".

V Ameriko je odpotoval v svrhu študija urednik klerikalnega "Slovenca", prof. dr. Vinco Sarabon, ki mu je Cosulich-Line dala zastojnsko karto 1. razreda za tja in sem. Prof. dr. Sarabon je dober predavatelj in spreten pisatelj in časnikar. Njegovi potopisi bodo gotovo zanimivi.

Pismo iz Celja.

Celje, dne 22. aprila. Protezino zborovanje stanovalskih najemnikov. — Kakor povsod, zlasti pa v Sloveniji, je tudi v malem in prijaznem Celju vedno večja stanovanjska kriza. Dotok kmetijskega prebivalstva postaja vedno večji v mesta in ljudje, ker ne grade novih hiš, stare pa že razpadajo in neogovarjajo potrebam prebivalstva, ostajajo brez strehe. Tako je stanovanjska kriza v Celju vedno oostrejša in bati se je, da bodo nasprotja zlasti vsled tega, ker se ukinja stanovanjska zaščita, postala vedno hujska in zna tako priti tudi v mirnem Celju do raznih konfliktov.

Kot povsod imajo tudi v Celju stanovanjski najemniki svoje organizacije. Ni samo močna organizacija stanovanjskih najemnikov v Ljubljani ali recimo v Mariboru. Ne. Tudi v Celju je močna in žirajo se najemniki okoli sodruga Komavilja, ki je predsednik društva stanovalskih najemnikov za Celje. — Včeraj, to je dne 21. aprila so celjski najemniki pokazali, kdo so in kaj hočejo. Zbralo se jih je veliko število, tako da so v Celjskem domu popolnoma napolnili dvorano.

Zborovanje je otvoril predsednik S. Komavil, ki je v svojem govoru razložil pomen razredne organizacije stanovalskih najemnikov, povdarjal dejstvo, da morejo izbojevati svoje pravice le najemniki, ki so organizirani in da je boj najemnikov, ki se bore zato, da bodo imeli vsaj streho nad glavo, da je ta boj — razreden boj.

Na zborovanje celjskih najemnikov so bili povabljeni trije narodni poslanci. S. Komavil je rekel: Naj pridejo vsi, eden naših, sodrug Petejan, potem demokrat dr. Pivko in klerikalci dr. Hodžar. Pa bodo povedali, ako bodo prisiljeni govoriti resnično, da so klerikalci in demokrati tisti krivci, ki imajo v veliki meri na sebi stanovanjsko krizo. No in obeh gospodov, t. j. dr. Pivka in dr. Hodžarja — ni bilo. Prišel je samo naš delavski poslanec Petejan, ki je na shodu obširno poročal o svojem prizadevanju, da se kriza odpravi in da se stanovanjsko vprašanje zlasti za delavstvo in uradništvo povoljno in razveseljivo reši.

Sodrug Petejan je žel odobranje od vseh prisotnih zborovalcev, ki se zbirajo pod socijalistično zastavo. Zborovalci so nato sprejeli obširno resolucijo, v kateri zahtevajo, da se ukine stanovanjske zaščite ne izvajati in da se stanovanjski zakon podaljša.

Zborovanje najemnikov v Celju pa je jasen dokaz, da socijalistična zavest med delavstvom raste in raste in da se moč socializma prezentira prav ob vsaki priliki. — Naj živi napredno-socialistično Celje!

Konferenca delavskih kulturnih društev v Celju za organiziranje enotnega delavskega kulturnega pokreta. V Jugoslaviji naj bo samo ena delavska kulturna centrala.

V nedeljo, dne 22. aprila se je vršila v Celjskem domu konferenca delavske kulturne in telovadne zveze "Svobode" v Ljubljani, delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev za Jugoslavijo, ter nekaterih samostojnih društev iz Slovenije. Zastopani so bili od Svobode, odborniki glavnega odbora: as. Stukelj, Aleš in Vrhovec, od pevkega saveza s. Selinšek, Stark, Holetič in drugi, od samostojnih društev pa as. Rakuša, Zupanc itd., ter Fliser iz Zagreba, kot zastopnik kulturno-prosvetnega odbora Delavske zbornice za Hrvatsko.

Referat o pomenu delavske kulture in o pomenu delavske kulturne matice za Jugoslavijo so imeli as. Stukelj, Selinšek in Stark. Vsi so naglašali, da je položaj današnje tak, da je misel o ustanovitvi delavske kulturne matice že tako gotova stvar, da je mogoče že z vsa resnobo delati za ta načrt.

Daljša razprava so potem bile še o podrobnem tehničnem, odnosno organizacijskem delu bodoče centralne. Tudi v tej točki so si bili vsi delegatje edini. Bodoča zveza bi naj štela najmanj 5000 članov. Razsegala bi zaenkrat šele Slovenijo in Hrvatsko. Ostale kraje pa je treba še pripraviti do tega, da pristopijo. Zveza delavskih kulturnih društev za Jugoslavijo bi izdajala svoje mesečno glasilo, v katerem bi se obravnavala razna socialistična, socialna, delavska in gospodarska vprašanja ter sploh problemi, ki se tičejo napredka delavskega razreda v Jugoslaviji. Najbrže bo postala edina delavska socialistična revija "Pod lipo", ki je zlasti zelo razširjena med rojaki v Ameriki, ki uradno glasilo te zveze. S tem bi dobila revija "Pod lipo" nov kader naročnikov. Njena vrednost bi se zvečala. List sam pa bi se tudi povečal na več strani.

Delegatje so potem izvolili še pripravljalni odbor, ki naj delo na ujedinenje do konca tega poletja pripravi. Ob otvoritvi palače delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, pa se naj vrši tudi ustanovni kongres delavskih kulturnih društev za Jugoslavijo.

V pripravljalnem odboru so as. Selinšek, Stukelj, Vrhovec, Stark in en delegat od Saveza kolezarjev delavcev Jugoslavije. Priloge gostje v Ljubljani. — Čehoslovaki v Ljubljani navdušeno sprejeti. Danes, to je v torek, 24. aprila, so se pripeljali v Ljubljano na obisk zastopniki glavnega čehoslovakega mesta Praga. Pozdravili so jih ljubljanski župan in pa zastopniki drugih oblasti. Ljubljancani so se tudi to pot izkazali kot uljudni in prijazni ljudje.

ZGODOVINSKI PABERKI.

Draga skica. Anglež pride z albumom k Horacij Vernetu a prošnjo, naj mu kaj nariše vanj, češ, da ne bo zastoj. Četr ure, pa je bila dovršena ženska glava. "Koliko sem dolga?" — "Tisoč frankov, gospod." — "Kaj, tisoč frankov za podobico, ki ste jo naredili v petnajstih minutah?" — "To nič ne de, sem pa potreboval trideset let, da sem si pridobil toliko spretnost."

Pozor na recept.

Italijanski zdravnik dr. Gaj je v Piemontu prišel k hribovcu, ki je imel hudo zaprtje. Na kosček papirja zapíše recept, a ker ni bilo pivnika pri hiši, postrga z nožem po zidu in valja prah sem ter tja po listu, govorec: "Vsaki dve uri naj užije to-le." Čez štirinajst dni ga ponovno pozovejo v isto hišo, in kaj opazi? Veliko izdolbino v zidu, kmet pa je bil pravkar izdihnil — ko je pojedel toliko mero apnenca.

Ljubitelj konj.

Predzadnji princ de Conde je bil močno zadolžen. Nekega dne pride k njemu njegov oskrbnik, rekoč: "Konji nimajo kaj zobati; v zalogi ni ne mrve ne žita." — "Ali naj konji od gladi poginejo?" vpraša knez upravniška. "Krna se mora na vsak način najti." "Toda, visokost, blaginjak pravil, da nam nihče več neče dajati na upanje, razen mesarja." — "No, pa naj pečenko žori!"

Vprašanja in odgovori

Kako dolgo velja priseljenška viza?

A. Z., Steelton, Pa., vprašuje: Moja mati, ki stanuje v Jugoslaviji, je že dobila od ameriškega konzula priseljenško vizo, ali ne more podati se takoj na pot vseled slabega zdravlja. Kako dolgo je njena viza veljavna?

Odgovor: Priseljenško vizo treba uporabiti tekom štirih mesecev, odkar je bila izdana. Skor ima vizo, se mora vkrcati v ladjo, ki naj ga privede v Združene države, predno potečejo ti štirje meseci. Konzul pa more izdati drugo vizo tekom istega kvotnega leta, ako imejete vize ni mogel iz kakega pravega razloga vporabiti vizo tekom teh štirih mesecev. V takem slučaju pa treba plačati zopet pristojbino \$10.

Za "prvi papir" ni treba nikakega znanja angleščine.

P. A. Buffalo, N. Y., piše: Ali mora priseljenec, ki hoče dobiti prvi državljanski papir, govoriti in pisati angleško?

Odgovor: Ne. Vsak inozemec, ki je bil zakonito pripuščen v Združene države, sme zaprositi, da se mu izda izjava o nameri (prvi papir), in to lahko takoj po prihodu, pa ni treba, da bi znal angleški. Le ko zaprosi za državljanstvo (drugi papir) mora pokazati, da ima precejšnje znanje angleščine in da je plemen.

Pošljila za farmarje.

A. K., Greenbush, Wis., piše: Prva hipoteka (mortgage) na moji farmi zapade v avgustu in prejšnji upnik noče je obnoviti. Pravijo, da bi lahko dobil posojilo od Federal Land Bank. Pod kakimi pogoji se dajejo taka posojila in kam naj se obrnem?

Odgovor: Federalne zemljiške banke (Federal Land Banks) posojujejo denar farmarjem, da poravnajo obstoječe dolge. Dovoljujejo se posojila do 50 odstotkov cenilne vrednosti zemlje in povrh do 20 odstotkov vrednosti stalnih zavarovalnih izgradb in gradenj (improvements) na farmi. Najmanjše posojilo je \$100 in največje \$10,000. Obrestna mera ni nikdar čez 6%. Najbolj ugodno posojilo je na 33 let. Plačila so letna ali polletna. Znašajo na leto 7% od izposojene vsote, namreč 6% na obrestih in 1% na na amortizaciji (poravnanje glavnice). Torej na posojilo od \$7000 bodo letna plačila znašala \$70 na obrestih in glavninih obrokih. S takimi plačili bo dolg popolnoma izbrisan v 33 letih. Izposojevalec pa ima pravico poravnati dolg tudi pred dozorelostjo, ako to hoče. Posojila se sploh povračljiva tekom petih do 40 let, kakor pač izposojevalec hoče.

Posojlalni odbor (loan committee), obstoječi od treh članov, izbranih od lokalnega društva za federalna zemljiška posojila (local national farm loan association) pretresa vrednost zemljišče, ki naj služijo kot jamstvo za posojilo. Ako tam ni takega lokalnega društva, obrnite se direktno na Federal Land Bank v St. Paul, Minn. Od tam dobite nadaljnje informacije. Vsaka Federal Land Bank zavzema nekoško državo. Sedeži teh bank se nahajajo v Springfield, Mass., Baltimore, Md., Columbia, S. C., Louisville, Ky., New Orleans, La., St. Louis, Mo., St. Paul, Minn., Omaha, Neb., Wichita, Kansas, Houston, Tex., Berkeley Cal., in Spokane, Wash.

Affidavit mesto potnega lista.

Mrs. A. M., Cleveland, O. vprašuje: Sem inozemka, ali sem se poročila z ameriškim državljanom l. 1924. Hočem iti z možem v Evropo na obisk, ali mi pravijo, da ne morem biti vključena v potni list svojega soprog. Kaj naj storim. Tudi naš sosed, ki je Rus, bi rad šel v Evropo na obisk radi nekih opravil, če bi le mogel dobiti kak potni list. Ali morete tudi njemu nasvetovati?

Odgovor: Inozemka, dasi že na ameriškega državljanca, ne more seveda dobiti ameriškega potnega lista. Zaprositi mora konzulat svoje lastne države za potni list. Nekateri konzulati delajo težave inozemskim ženam, kar se njih tiče, so valed poroke izgubile njihovo državljanstvo. Večinoma pa jim dajejo potno dovoljenje za pot tja in to dovoljenje velja kot potni list. Za povratek pa si morete tam priskrbiti enako dovoljenje. Drugače pa, ako kdo ne more pasporta od konzulata, si lahko prikrbi zapriseženo izjavo o identiteti in narodnosti (affidavit of identity in nationality). To je papir, ki naj vsebuje ime, naslov, rojstni dan in kraj in podanosti potnika, kakor tudi razlog, zakaj mu ni mogoče dobiti rednega potnega lista. V slučaju soproge ameriškega državljanca naj bo navedeno, kdaj se je poročila in kdaj je mož postal državljan. Affidavit mora imeti fotografijo kot na pasportu. Treba ga podpisati pred notarjem. Clerk sodišča naj potrdi podpis notarja. Na to se affidavit pošlje na Secretary of State dotične države za nadaljnjo overovljenje podpisov. V affidavit naj se nasproti fotografiji nahaja osebnostni opis, kakor ga imajo potni listi. Konzuli onih držav, kamor kdo potuje, navadno vizirajo take affidavite. Na vsak način pa je najboljša prejš-vprašati, da-li bodo dovolili vizo. Isto načelo velja v slučaju ruških državljanov, ki nimajo tukaj svojih konzularnih zastopnikov.

Svindlerji garantirajo prihod v Ameriko.

A. M. v Franciji piše: Rojaki, ki tukaj delajo in so vsaj poljedelci po poklicu, so slišali, da je neki agent, ki baje zastopa neko Florida Development Company, obljubil, da dobi izvenkvotno vizo za vse, ako plačamo za vožnjo in kupimo farma v Floridi. Ali je kaj resnice na tem?

Odgovor: Vaš sum, da gre za goljufijo, je vpravičen. Pod nobenim pogojem vam nihče ne more pridobiti izvenkvotne vize. Kot poljedelci pa lahko dobite prednost v kvoti, ali tudi v takem slučaju morate precej dolgo čakati, dokler ne dobite vize. Kupiti šifkarto in farma prav nič ne povzroči vize. Ne ozihrate se na take in enake ponudbe: FLIS.

Don Aminado: Zapiski pomlajenega

Danes je minil mesec dni od nepozabnega dne, ko sem bil cepljen. Zdravnik je zelo zadovoljen in pravi, da se je operacija sijajno posrečila. Zdaj se že samostojno pomikam po sobi in čutim, da naraščajo moji življenski moči polagoma, toda stalno vaak dan. Edino, kar me skeli, je zavest, da je žleza vendar — kostrunja. Sicer je vse to postranskega pomena. Prosim vas, če si lahko zavijta modna dama vrat v astrahanski kožuh, zakaj si ne bi privoščili modernih moški take malenkostne žleze? Vse to je končno samo še vprašanje podzavestnega vpliva. . . .

Včeraj sem sedel več ur pred ogledalom. Sivi lasje ob sencih so sicer še vedno tu, a sence same so videti bolj mladinske. Se v oči je vzplamtel nek nov sijaj. Če se ne motim, pojenja tudi kratkovidnost. Presneta reč, kaj, če bom končno postal uprav daljnoviden? Počutim se izvrstno. Zdi se mi, da mi je kvečjemu 32 do 33 let. Pri moji veri, če bi ne bil oženjen, bi se vnovič oženil — tako sem se naveličal tega meniškega življenja! Strašno prijetno je biti napol odrasel! Imam uprav besen tek. Pri kosilu sem pojedel štiri kroznike juhe in vso pečenko. Moja družina je šla od mize črna in lačna. Sklenil sem, da se bom menil zanje toliko kakor za lanske sneg. Vredno je, pokvariti si drugo mladost! Zleknil sem se po preprogi na tleh, dvignil noge navzgor in čital z naslado ves popoldan "Grafico - Beračko". . . . Potem sem oddiral s kolesom v Mestni log in sem tam do mraka brcal žogo s svojimi — če se smem tako izraziti — sovratniki. Zaspal sem kakor ubit, ne da bi se sleskel: saj to ni moja skrb!

Pogodki se razvijajo z viharo naglico. Žena se je milo jokala in je končno pobegnila v

ameriških državljanov. češ da one, kar se njih tiče, so valed poroke izgubile njihovo državljanstvo. Večinoma pa jim dajejo potno dovoljenje za pot tja in to dovoljenje velja kot potni list. Za povratek pa si morete tam priskrbiti enako dovoljenje. Drugače pa, ako kdo ne more pasporta od konzulata, si lahko prikrbi zapriseženo izjavo o identiteti in narodnosti (affidavit of identity in nationality). To je papir, ki naj vsebuje ime, naslov, rojstni dan in kraj in podanosti potnika, kakor tudi razlog, zakaj mu ni mogoče dobiti rednega potnega lista. V slučaju soproge ameriškega državljanca naj bo navedeno, kdaj se je poročila in kdaj je mož postal državljan. Affidavit mora imeti fotografijo kot na pasportu. Treba ga podpisati pred notarjem. Clerk sodišča naj potrdi podpis notarja. Na to se affidavit pošlje na Secretary of State dotične države za nadaljnjo overovljenje podpisov. V affidavit naj se nasproti fotografiji nahaja osebnostni opis, kakor ga imajo potni listi. Konzuli onih držav, kamor kdo potuje, navadno vizirajo take affidavite. Na vsak način pa je najboljša prejš-vprašati, da-li bodo dovolili vizo. Isto načelo velja v slučaju ruških državljanov, ki nimajo tukaj svojih konzularnih zastopnikov.

Svindlerji garantirajo prihod v Ameriko.

A. M. v Franciji piše: Rojaki, ki tukaj delajo in so vsaj poljedelci po poklicu, so slišali, da je neki agent, ki baje zastopa neko Florida Development Company, obljubil, da dobi izvenkvotno vizo za vse, ako plačamo za vožnjo in kupimo farma v Floridi. Ali je kaj resnice na tem?

Odgovor: Vaš sum, da gre za goljufijo, je vpravičen. Pod nobenim pogojem vam nihče ne more pridobiti izvenkvotne vize. Kot poljedelci pa lahko dobite prednost v kvoti, ali tudi v takem slučaju morate precej dolgo čakati, dokler ne dobite vize. Kupiti šifkarto in farma prav nič ne povzroči vize. Ne ozihrate se na take in enake ponudbe: FLIS.

Don Aminado: Zapiski pomlajenega

Danes je minil mesec dni od nepozabnega dne, ko sem bil cepljen. Zdravnik je zelo zadovoljen in pravi, da se je operacija sijajno posrečila. Zdaj se že samostojno pomikam po sobi in čutim, da naraščajo moji življenski moči polagoma, toda stalno vaak dan. Edino, kar me skeli, je zavest, da je žleza vendar — kostrunja. Sicer je vse to postranskega pomena. Prosim vas, če si lahko zavijta modna dama vrat v astrahanski kožuh, zakaj si ne bi privoščili modernih moški take malenkostne žleze? Vse to je končno samo še vprašanje podzavestnega vpliva. . . .

Včeraj sem sedel več ur pred ogledalom. Sivi lasje ob sencih so sicer še vedno tu, a sence same so videti bolj mladinske. Se v oči je vzplamtel nek nov sijaj. Če se ne motim, pojenja tudi kratkovidnost. Presneta reč, kaj, če bom končno postal uprav daljnoviden? Počutim se izvrstno. Zdi se mi, da mi je kvečjemu 32 do 33 let. Pri moji veri, če bi ne bil oženjen, bi se vnovič oženil — tako sem se naveličal tega meniškega življenja! Strašno prijetno je biti napol odrasel! Imam uprav besen tek. Pri kosilu sem pojedel štiri kroznike juhe in vso pečenko. Moja družina je šla od mize črna in lačna. Sklenil sem, da se bom menil zanje toliko kakor za lanske sneg. Vredno je, pokvariti si drugo mladost! Zleknil sem se po preprogi na tleh, dvignil noge navzgor in čital z naslado ves popoldan "Grafico - Beračko". . . . Potem sem oddiral s kolesom v Mestni log in sem tam do mraka brcal žogo s svojimi — če se smem tako izraziti — sovratniki. Zaspal sem kakor ubit, ne da bi se sleskel: saj to ni moja skrb!

Pogodki se razvijajo z viharo naglico. Žena se je milo jokala in je končno pobegnila v

Da ne zamudita.

On: Imam dva sedeža v operi. Ona: Tako, toraj se moram takoj obliči.

— Prav, prideva vsaj enkrat pravčasno, kajti vstopnice so za jutri.

Kotljivo vprašanje.

— Koliko ste stari, gospodična?

— Videla sem 24 pomladi.

— A koliko let ste bili slepi?

— V trgovini.

Dama: Ali je ta ročaj iz pristne slonovine?

— Jamčim vam, da je iz slonovega zoba, žal, vam pa ne morem jamčiti, da sloni ne nosijo umetnih zob.

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila 1904

Podpora Jednota
Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrene Gradicki; gl. blaginjak John Vozich; urednik glasila Jole Zavetnik; upravitelj glasila Filla Godina; vrhovni zdravnik Dr. P. J. Kern, 4233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODBOR:

Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Aleš, 2134 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupanc, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trécl, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sulaz, Box 194, Gross, Kans.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Gradicki, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VEHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1189 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Balch, R. R. 2, Box 88, Pittsburg, Kans., za jugoslov. Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zajc, predsednik, 9439 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvošek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 555 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združilni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2505 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2436 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshel, 3946 So. Broadway, Denver, Colo.

POBORI—Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uredu, se vrši takole:

VBA FIRMA, ki se nanaša na pismo gl. predsednika, se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVAJI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSILI se pošiljajo na naslov: Blaginjak S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je sicer: Val prišli na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglašila, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

neko prenočišče za ameriške potnike. Sinovi in hčerke so tudi nekam izginiti. Vnuki so jim sledili. Nič za to — čim alabje, tem boljše je! Ko bom zrastle velik, se bom oženil in lahko spet imam deco in vnuke! Tako sem se vsedel in pričel pisati zaljubljene pesmi na čast avo-jemu dekletu. Potem sem pričel telovaditi po navodilih v "Jutrovem Kotičku za otroke". Za vse slučaje sem tudi popil skoro liter malinovca.

... Prišel sem nabirati poštne znamke. Moj Bog, kakšno veselje imam! . . . Danes sem si obrezal s škarjami obe hlače in sem stekel na ulico. Ah, kako prijetno se je potepati z goli koleno! Samo to je sitno, da so noge kociaste: vaak se ozre za meno! Potem sem igral za frnikole z nekimi nepoznanimi paglavi in sem izgubil. Seveda imajo ti zlikovci lahko igro z menoj, ker se nisem vadil delo ko 50 let. Končno so me natepli in sem se dri kakor zaklan.

...Moja duševnost se izpremenjuje vsako uro. Pozabil sem celo pravopis. Zdravnik se drži kakor ljubljanska megla. Zdi se mu — Bog ve zakaj — da mi je preveč zbrizgnil pri injekciji. Ne maram zdravnikov! Vener mi odpira usta in zahteva, rāj rečem: a-a-a! . . .

...Vrag si ga vedi, kaj je to — kakih desetkrat sem moral danes preobličiti perilo! . . . Poslal sem v Male oglaše: "Iščem zdravo dofljlo čim prej, plača primerna." . . .Komaj dopišem te zadnje vrstice. Glava mi je zavita v meglo in vse se mi vrti pred očmi. . . . Če me slutnja ne vara, bom čez dan ali dva vendar že rojen. . . . Bog ne daj, da bi se porod zavlekel! . . .

Da ne zamudita. On: Imam dva sedeža v operi. Ona: Tako, toraj se moram takoj obliči.

— Prav, prideva vsaj en

Marie Loulo:
SREBRNA NIT
Ime ji je bilo Ninon kakor slavni Lenclos, kateri je bila v maršičem podobna. Bila je krasna žena, svesta si svoje lepote in ponosna nanjo. Lepota je bila vrednota, katero je drago plačal njen mož, markiz de Vaurien. Rodbina mu je hudo zamerila mežljansko. Kdo je še kdaj slišal, da bi se potomec tako odlične plemiške rodbine oženil s plebejko, ki vrhu tega niti bogata ni bila!

Ne, Ninon ni bila bogata. Njen oče je bil vrtnar in upravnik vile, kamor je zahajal markiz včasih na odmor po burnem življenju v velemlu. V vili se je dalo preživeti nekaj dni ločeno od sveta. Markiz ni sprejemal gostov in morda je baš zato v tišini in osamljenosti opazil divno polt in krasna usta vrtnarjeve hčerke. Ninon mu je bila tem bolj všeč, ker ni bila naprodaj, kakor večina lepih in siromašnih žensk. Na veliko ogorčenje svoje rodbine in začudenje svojih prijateljev se je oženil z njo.

Ninon, zdaj že markiza de Vaurien, je v razkošju in slajzu močnega gradu še bolj razveljavila. Dragocene obleke, nakiti in vse udobnosti, s katerimi jo je obdal mož, so napravile iz nje eno najznamenitejših lepotic v začetku devetnajstega stoletja.

Lev Tolstoj:

Jetnik v Kavkazu

Vai so se zbrali k pogrebu. Tudi Zilin je stopil iz svojega zaboja. Zavili so milica v rjuho. Brez krste so ga nesli pod platane za vajo in ga položili na travo. Mula je prišel. Starec so stopili vkup, si ovili kučme z rutami, se sezuli in počeli k milici.

Sprejaj Mula, za njim v dveh vrstah po trije stari. Povešane glave so molčali dolgo. Slednjič je Mula dvignil glavo in zaklical: "Alah!" Dvignili so glave, jih zopet povedli in sedeli tako dolgo, molče, nepremično...

Zopet dvigne Mula glavo: "Alah, Alah!" odmeva. Zopet molk — mrtvec na travi in živi se ne ganejo. Samo veter je ališati, kako šumi v perju platan.

Zdaj je bral Mula molitve; vsi so vstali in nesli na rokah milica k jami; kakor kaka klet se je vlekla pod semljo. Prijeli so milica za roke in noge, ga vpoignili, ga spustili sedečega v grob in mu položili roki na život, kakor mora biti.

Nogajec je prinesel zelenega bičevja. Napolnili so z njim jamo, potem so jo brž zasuli; pomandrali so prst do gladike in pokoncu posadili k vzglavju kamen. Zopet so čepeli ob grobu in molčali dolgo.

"Alah! Alah! Alah!" so vzdihili in vstali.

Rdečbradec je razdelil denarja med starce, nato je vzel bič, se udaril z njim trikrat po čelu in šel domov.

Naslednjega jutra je videl Zilin, kako je peljal rdeči kobilu iz vasi; troje Tatarjev mu je sledilo. Rdeči je vrgel sukno s sebo in zavihal rokave. Kake korenjaške roke! Potegnili so bodalo in ga nabrusili ob kamnu. Tatarji so potisnili kobilu glavo navzgor, rdeči je pristopil, ji prerezal grlo, jo vrgel na tla in jo jel devati iz kože, trgaje s svojimi šilavimi pestmi. Prišle so ženske in deklice in so oprale čreva. Potem so razkosali kobilu in odnesli vse v kočjo rdečega. Tam se je zbrala vsa vas, da obhaja pogrebščino.

Mrtvemu na čast so jedli skozi tri dni kobilje meso in pili buzo. Vsi Tatarji so bili v aulu. Četrty dan okoli opoldne pa so se zopet odpravljali nekam; pripeljali so konje iz hlevov, osedlali in odjahali: kakih deset mož, rdečbradec med njimi. Samo Abdul je ostal doma. Noči so bile zdaj čisto temne...

"Nocoj morava pobegniti," je zaupal Zilin svojemu tovarišu.

Kostilin se je bal.

"Kako napraviva to? Saj ne poznavam pota."

"Jaz poznam pot."

"V eni noči se ne moreva spraviti na varno."

Tedaj ostaneva začasno v gozdu. Prihranil sem nekaj pogač. Kaj hočeš sedeti tukaj? Dobro, ako pošljejo denar; ali če ga ne spravijo skup? Tatarji so zdaj hudi, ker so jim Rusi ubili enega. Govore, da naju hočejo usmrtiti.

Po dolgem obotavljanju se je odločil Kostilin, da pojde s tovarišem.

Zilin je zlezal v luknjo in jo še bolj razril, tako da je mogel zleteti skozi tudi Kostilin. In zdaj sta čakala, da je v aulu vse potihnulo.

Ko je bilo tam vse leglo k počitku, je zlezal Zilin ven in pokopnil Kostilinu:

"Hodi za mano!"

Kostilin mu je sledil, pri čemer je zadel z nogo ob kamen, tako da je zaropotalo. Abdul pa je imel čuvaja, lisastega psa, ki je rad padal; ime mu je bilo Uljašin. Iz previdnosti ga je bil Zilin pogosto napasel. Uljašin je sli-

Njena naravna inteligenca se je poglobila s čitanjem in samoučeno, po kateri je kar koprnela. Ninon de Vaurien je postala prava dama.

Njen zakon ni bil posebno srečen. Kmalu se je rodila hčerka in to je docela nadomestilo mladi ženi malo hladno možovo ljubezen. Markiz jo je imel rad, saj jo je vzel kljub vsem protestom in bojem z rodbino, toda njegovo življenje, še vedno bogato na ljubavnih pustolovčinah, je bilo vendar neprimer- no bolj izžeto, nego življenje njegove žene, ki je stala z osemnajstimi leti pred svojo prvo ljubavno pustolovščino, s katero je šla naravnost pred oltar.

Bila je kot svež češnjav cvet delikatnega, finega vonja kraj opojne, strupeno, duhteče orhideje.

Toda markiz ji je dal ime, bogastvo in hčerko. Poleg tega je bil markiz ponosen nanjo in na njeno lepoto tako, da je ustregel vsaki njeni želji.

Toda čudna so pota višje previdnosti. Markiz je dve leti po poroki umrl in zapustil svoji ženi ogromno bogastvo.

Njegova smrt za njo ni bila posebno hud udarec. Sprejela je, jo je potrpeljivo zavedajoč se, da ji mož ni nudil vse one ljubavne opojnosti, po kateri je hrepenela njeno srce. Sicer je pa imela hčerko, s katero je po- dila od sebe težke misli.

Visoke, vitke postave se je

Hčerki na ljubo je mlada markiza pozabila, da je imela samo moža, ne pa ljubčka. Hčerko je ljubila tako, da niti opazila ni, kako se druge žene pahačo za ljubeznjico izven zakona.

Vsa se je posvetila svojemu otročiču, bedela je nad vsakim njegovim korakom in bila je vsa srečna videč, kako se razvija v krasno deklico.

Ko je hčerka dorasla, je bila markiza razmeroma še mlada. Po mirnem in brezskrbnem življenju se ni postarala in obe sta bili kakor dve krasni, dražestni sestri.

Kaj čuda, da se je hčerka še zelo mlada poročila z lepim plemičem. Njuna sreča je bila polna.

Sele tedaj je Ninon de Vaurien spoznala, da stoji sredi življenja, ki ga je komaj okusila. Njena polt je bila še vedno čudovito nežna, njeno naročje je bilo čutilo, kako strastno bi se lahko objemalo. Obšlo jo je nepremagljivo hrepenenje po življenju, ko je videla, da ima hčerka že svoje domače ognjišče in da je njenih skrbni konec.

In začela je vabiti goste v svoj grad. Vrt je dala zasaditi z najlepšimi rožami. Prvovrstni pariški modni saloni so ji dobavljali toalete, odlična družba je občudovala njen okus in izbrano eleganco. Na gradu Vaurien ni bilo še nikoli tako veselo.

Visoke, vitke postave se je

zdelo v brokasti obleki z dolgo vlečko še vitkejša. Njena klasična glava z grčkim vzorom razkošnih temnih las je bila sama umetniško delo, vredno kitarjevega diata.

Kaj čuda, če so se začeli sukati okrog krasne in bogate markize kavalirji, ki so bili njeni stalni gostje.

A eden, Gaston d'Epernay, odlični plemič lepih manir, je imel menda največ izgledov na uspeh.

Markiza je bila sicer zelo gostoljubna, vesela in duhovita, toda v naročje lepega Gastona se ni dala tako lahko zvabiti.

Nekega jutra, ko ji je komornica popravljala lase, je markiza pogledala v ogledalo in prebledela. Pogledala je še enkrat: da, nobene dvoma ni bilo. Na sencu je opazila siv las! Skrila je sicer presenečenje pred komornico, toda pomiriti se ni mogla.

Ves dan so ji uhajale misli k srebrni niti, ki se je vila po njenih bujnih kodrih. Ne, ni imela sile, da bi jo izpulila. Hotela jo je pustiti na sencu kot ugodno svarilo, da se bliža starost, in da mladosti prav za prav ni preživela, hotela je, da bi jo vzela od življenja, kar se je še dalo vzeti. Ta srebrna nitka naj bi jo pognala v naročje lepega Gastona, dokler ne bo prepozno in dokler se ne začne zbirati okrog prvega sivga lasu drugi, ki jih bo težko utajiti.

Vsa, strast osamelih noči je napolnila njeno srce. Vsi klci življenja, ki jih je ališala kot daljno pesem so zaigrali v njenem srcu kot mogočen orkester. Vedela je, da se bliža meji življenja, kjer jo še mami ljubavna opojnost, ki jo obseva kot zarja zahajajočega solca. In ves njen organizem je zahteval, da ujame vsaj te zadnje žarke. To hrepenenje jo je pognalo v naročje strastnega Gastona.

Se sploh ni imel Gaston d'Epernay tako strastno in dražestno ljubice, kakor je bila Ninon de Vaurien. Primerjati njene poljube in njeno naročje s katerokoli drugo ljubico bi pomenilo okruniti ljubezen.

V poljubih Ninon de Vaurien se je razgorelo dolgoletno hrepenenje in zašvigali so plameni nasilno zadrževanega ognja. V teh poljubih je drhtel ves strah pred bližajočo se starostjo, vsa bojazen, da bi njena pozna pomlad ne izhlapela v jesenski zrak.

Omamljena od njegovih poljubov in utrujena po strastnih objemih se je vrnila iz spalnice v salon. Na razkošni pisalni mizi Louis XV. je ležalo pismo njene hčerke, ki je vsa srečna pisala, da pokloni dobri mamici kmalu vnuka.

Prva ljubavna opojnost Ninone de Vaurien in Gastona d'Epernay je ostala tudi zadnja. Ko sta se znova srečala, je dejala smeje:

— Kaj hočete? Staramo se. Kmalu bom babica.

Humoristični kotiček

V zverinjaku.

Uslužbenec zverinjaka pojasnjuje pesetnikom: Ta zverina, cenjene dame in gospodje, je krvolocen bengalski tiger, ki pogoltne v četrty ure največjega oala.

Neka dama potegne svojega moža za rokav, rekoč: — Dragi Jaka, ne stoj tako blizu.

"Ze dve leti nisem govoril s svojo ženo." — "Zakaj pa ne? Ali sta sprta?" — "Eh, nočem ji v besedo segati," pojasni do- bričina.

Prvi klatež: "Ali boš kaj po- daril svoji Marički za njen god?" — Drugi: "Seveda bom." Prvi: "Koliko te bo stalo vezi- lo?" — Drugi: "Dva do tri me- sece zapora."

"Ako se kdaj, Marička, to na- pravite, vzamem drugo služni- njo." — "Prav, gospa, saj sem že večkrat mislila prositi, ker je dela za dve."

Vajenec: "Zdaj pa že vem, zakaj se vsa sekljanina odeva v ovoj." — Klobašar: "No, za- kaj neki?" — Vajenec: "Da lu- dje ne vidijo, kaj devamo no- ter."

"No, Marička," vpraša znan- ka kuharico, "menda si zadovolj- na, odkar si se omočila?" — "I seveda sem, samo to se mi vidi nekam čudno, da sem toliko ča- sa v eni in isti hiši."

"Zadnjič sem obravnaval ono vprašanje o prostoru. Janko Praznik, povej mi torej, kaj je prazen prostor." — "Ne morem najti pravega izraza, gospod u- čitelj, ampak imam ga v glavi."

"Moj oče ima lesno trgovino." — "Ali na veliko?" — "O ne, na malo! Prodaja namreč vžgalice."

NA PRODAJ

je posestvo ob glavni cesti na Rakeku, obstoječe iz lepe hiše s štirimi sobami, 2 kuhinji, velika izba, klet za vino, vse obokano; rabi se lahko za prodajalno ali gostilno. Nadalje je velik obokan hlev za živino, velik kozolec nad hlevom in zidan svinjak s kuhinjo. Posestvo obsega velik sadni vrt, 9 parcel travnika, 3 senožeti, 2 bukovja in dva jelova gozda. Streha je nanovo prekrita in vse je v najboljšem stanju. Voda je v hiši zgoraj in spodaj. Vse je ograjeno z mrežo ce- mentne podstave. Ni ga lepšega posestva v tem kraju za tako nizko ceno. Leži ob glavni cesti ter je uporabno za stavbišče. Celo posestvo nudi jako lepo u- godnost, ker leži na mednarod- ni območji postaji Rakek. Pro- da se vse skupaj za \$5000. — Če bi se prodalo na drobno, bi prineslo okrog \$10.000. — Silke na vrta se dobi, ako pišete na' naslov: John Kohler, 63 — 7th Ave., Brooklyn, N. Y.

POZOR VRHNICANJE.
Prodaja se posestvo in hiša št. 192, na Vrhniku, Jugoslavija, obstoječe iz 4 parcel gozda (ki že 35 let ni bil sekan), nadalje 4 parcele polja, dva mahu in en travnik za kositi. Prodajam za to, ker imam vse otroke tu- kaj, a jaz sem že stara in nobe- den ne bo šel v stari kraj. Za ceno pišite na: Franciško Slabe, 1304 Hickory St., Waukegan, Ill.
(Adv.)

ECHEM DELAVCA

za delo na farmi. Oglasite se na naslov: K. Potočar, Harwick, N. Y.

Naročite avto-make S. N. P. J. Na šajbo več družtev je gl- urad preskrbel avto-make. To so krasno izdelane okroglo- štate tablice, s znakom S. N. P. J., in namenjene so za avto- molo članov jednote. Na družtv- smo raspelali podrobna poja- nila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno na- ročajo. Naročila sprejemajo dru- števeni tajniki.
Vincent Cinkar, predsednik SNPJ

Ali ste naročili na dnev- nik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

ZNIZANA CENA KNJIG

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENC—izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane.....\$3.00
SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—selo poučno in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih ko- ristnih informacij, stane samo.....\$1.00
ZAKON BIOGENEZE—tolmači naravne nauke in splošni na- voj, knjiga iz katere samorete črpate mnogo naukov za telano in duševno dobro75c
FATER MALAVENTURA—V KABARETU—smisliva povest iz življenja ameriških frančikanov, in doživljaji rajaka, izvrstno spopolnjena s slikami.....75c
ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija dejalj skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....75c
JIMMIE HIGGINS—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ame- riški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek60c
ZAPISNIK A REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 288 strani me- ko vezana, stane samo.....15c
"HISTENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom —meko vezana, stane samo.....15c
"INFORMATOR"—knjižica z vsami potrebnimi podatki o S. N. P. J.—selo priporočljiva za člane—stane samo.....15c
Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.
Pišite pošto na:
KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vlagajte tukaj,

kjer so bile že tri generacije privedene k neodvisnosti.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.
OTTO KASPAR, predsednik

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA POJASNILA